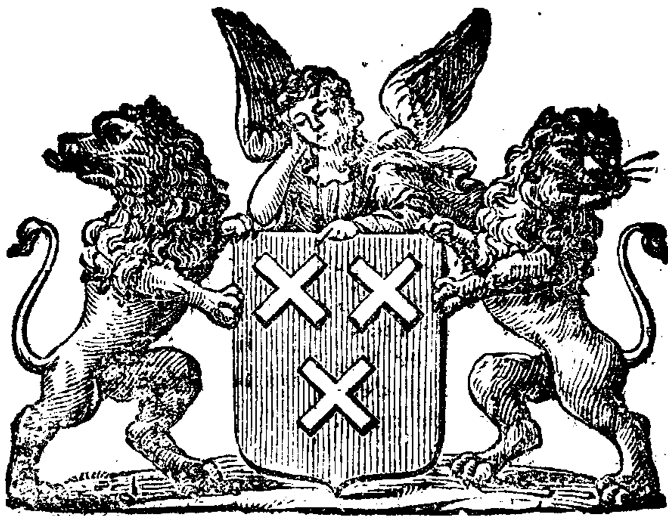
N°. 33. 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag den 7 Februarij.

LATERE BERIGTEN DER COURANT,
van Woensdag 6 *Februarij*,
behelzende de laatste *Fransche* en *Belgische* Nieuwstijdingen,
benevens de *Fransche Beurs prijzen* van den volgenden dag.

BELGIE.

BRUSSEL, den 5den Februarij.

De afgevaardigden hebben in hunne zitting van gisteren zich bezig gehouden met de algemeene beraadslaging over het ontwerp op de provisioneele credieten, zooals hetzelve door de centrale sectie was gewijzigd, met welk gewijzigd ontwerp de minister van finantien verklaard had zich te vereenigen. De heer *Osy*, allereerst het woord voerende, nam de gelegenheid waar, om de ministers omtrent de buitenlandsche aangelegenheden te ondervragen. Reeds terstond na de weder intreding van het tegenwoordig ministerie hadden verscheiden zijner ambtgenooten de vraag gedaan, welk stelsel het ministerie dacht te volgen, of het overgaan zou tot de ontruiming van grondgebied, waarin het bij de nota van 2 November reeds bewilligd had, of zich aan de meerderheid der kamer aansluiten, die verlangde Limburg en Luxemburg niet dan na de toetreding van Holland tot het tractaat van 15 November, af te staan. Het ministerie had daar niet op geantwoord en zulks liet zich verklaren, dewijl de onderhandelingen, na de overgave der citadel, op nieuw aangeknoopt zijnde, het bestuur zeker, tot het iets stelligs kon mededeelen, had willen wachten. Thans echter nu het gouvernement nieuwe credieten vroeg, meende de heer *Osy*, dat de kamer regt had te vragen, hoe het met de buitenlandsche aangelegenheden stond geschapen, of het bestuur dezelve rigte op den door de kamer aangewezen weg, of tot de vorige eindelooze onderhandelingen was teruggekeerd, die tot nieuwe en nog schadelijker moesten leiden. Het jongst aan Holland aangeboden ontwerp, waarbij de Schelde-vaart tot op een definitief tractaat vrij werd verklaard, deed hem vreezen, dat Engeland en Frankrijk bij de sluiting van dat tractaat in belemmeringen op de Schelde zouden toestemmen. Bij het art. 4 van gezegd ontwerp werd voorts gezegd, dat de beide mogendheden na de ratificatie der overeenkomst de ontruiming van Limburg en Luxemburg zouden bewerken. Hij wilde weten of het bestuur tegen dit nieuw aanbod had geprotesteerd. Holland had dit ontwerp van *statu quo*, zooals de heer *Osy* het noemde, wel afgeslagen, maar de onderhandelingen gingen evenwel voort, zoodat men waarschijnlijk aan Holland weder nieuwe concessien zoude toestaan.

De heer *Goblet*, als minister van buitenlandsche zaken, beijverde zich den vorigen spreker te antwoorden, doch alhoewel hij vrij breedvoerig sprak, vernamen evenwel de leden weinig bijzonders omtrent den tegenwoordigen staat der onderhandelingen. Des ministers betoog bestond voornamelijk daarin, dat de onderhandelingen den graad van rijpheid nog niet hadden bekomen, om de kamer daarvan mededeelingen te doen, weshalve hij zich vleide, dat men in de verzekering zou berusten, dat het gouvernement steeds op den weg bleef, welke door de acten, die Belgie's onafhankelijkheid hadden bevestigd, waren afgebakend, of met andere woorden, dat het bewind zich steeds gehouden had aan den gedragsregel, dien de minister in zijn laatst rapport en in de daarop volgende verklaringen had blootgelegd, en waarvan het eene bestond in het traktaat der 24 artikelen, zoo als het was geteekend en geratificeerd, het andere in deszelfs uitvoering door de waarborgende mogendheden. Frankrijk en Engeland, zeide de minister voorts, arbeiden voortdurend en met ijver aan de taak dien zij zich opgelegd hebben; omdat hunne pogingen minder openlijk bleken waren ze daarom verre van te verflaauwen. Omtrent de kwestie over de ontruiming van grondgebied liet de heer *Goblet* zich uit, dat het gouvernement de overgave der bedoelde streken in Limburg en Luxemburg strijdig met de bepalingen van het traktaat van 15 november beschouwde, zoo niet vooraf de voorwaarden, aan derzelver bezit verbonden, waren vervuld; reeds vroeger in de zitting van 14 november, had de minister verklaard, steunende op de nota der confederatie van 11 Junij, dat het aan geen twijfel onderhevig was, of de wederzijdsche algeheele ontruiming moest onmiddellijk aan Belgie verzekeren het genot der Schelde- en Maasvaart, en het gebruik der handelwegen door Duitschland. Zoo was de uitleg door de mogendheden zelven gegeven, en men kon van de twee, die zich met de uitvoering van het traktaat belast hadden, ook niet minder verwachten.

De redevoering van den heer *Goblet* was verre van algemeen te voldoen. De heer *Gendebien* zeide den minister niet te willen antwoorden, maar het woord slechts op te vatten tegen elke uitlegging, alsof zijn stilzwijgen eene goedkeuring van het gevolgd stelsel hield; hij stond er op dat men wist, dat hij zich niet om den tuin liet leiden. De heer *Jullien* zeide, wel te hebben begrepen, dat de minister niets zeggen wilde, maar hem toch te moeten vragen, of hij een term zag, waarop hij zich verklaren kon, hetgeen de laatstgemelde beantwoordde met alleen nogmaals te verzekeren, dat het gouvernement de onderhandelingen zoude bespoedigen en den ingeslagen weg vervolgen. De kamer vervolgens tot de behandeling van het ontwerp in deliberatie overgaande, werden de artikels achtervolgelijk aangenomen en de stemming over het geheel op morgen, woensdag, bepaald.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den Februarij.

De meer onmiddellijke oorzaak van den twist tusschen de liberale dagbladschrijvers, en eenige heethoofden der karlistische partij, schijnt in de lasterlijke geruchten gezocht te moeten worden, die voor eenige dagen over de hertogin *van Berry* werden rondgedragen, en waartoe de dubbelzinnige uitdrukking van den *Nouvelliste* omtrent het doel der zending van de beide geneesheeren, zoo niet de aanleiding, dan toch het voorwendsel heeft gegeven. Deze geruchten door de liberale bladen in meer of min bedekte termen opgenomen, hebben de aanhangers van het vorig bestuur uitermate verstoord, zoodanig dat deze zich naar den redacteur van den *Corsaire* hebben begeven en dezen onder allerlei bedreigingen hebben verboden, om zich eenige dergelijke uitdrukking ten aanzien der hertogin *van Berry* voortaan te veroorloven. Naauwelijks is dit ruchtbaar geworden, of de liberale schrijvers hebben zich vereenigd, hunne tegenpartij openlijk uitgedaagd, en het is tusschen den redacteur van den *National* en zekeren *Laborie* tot een tweegevecht gekomen, waarin beide, doch de eerste gevaarlijk, zijn gewond. Voorts is daarop nu heden van dezelfde zijde eene tweede uitdaging gevolgd, waarbij een twaalftal personen worden aangewezen, die van de koningsgezinden nadere genoegdoening vorderen en zich tot dat einde bereid verklaren, om den strijd met de eerstkomenden weder op te nemen. De redacteurs der *Quotidienne* en andere bladen van dezelfde kleur, aan wien deze stukken zijn toegezonden, hebben dezelve intusschen tot nog toe onbeantwoord gelaten. Hoe weinig beduidend ook de personen zijn, die tot nu toe in dezen twist gemengd werden, heeft dezelve echter eene algemeene ongerustheid door de hoofdstad verspreid, en schijnt het bestuur voor ernstiger gevolgen beducht te zijn. In den verloopen nacht hebben talrijke patrouilles onophoudelijk de stad doorkruist; aan de barrieren zijn de wachtposten verdubbeld, en de plaatsen, waar men gewoon is elkander tot een tweegevecht te ontmoeten, zijn alle door detachementen bezet. Voorts vereenigt zich het volk nog steeds bij de bureaux van den *National*, zoo men zegt, om naar den toestand van den heer *Carrel* te vernemen, die volgens het getuigenis van deskundigen genoegzaam buiten gevaar is. Onder meer andere bewijzen van belangstelling, of wel van vrees voor deze partij, verhaalt men, dat de hertog van *Orleans* een zijner adjudanten heeft gezonden, om aan den gewonden zijne deelneming te betuigen, terwijl de heeren *Thiers* en *Dupin* gisteren in de kamer van gedeputeerden zouden gezegd hebben, dat ook zij, als de ijverigste aanhangers van den tegenwoordigen staat van zaken, door de karlisten waren bedreigd. Waarschijnlijk is het bestuur bovenal beducht, dat de zoogenaamde republikeinen, deze ongeregeldheden tot voorwendsel zouden nemen, om het volk in beweging te brengen.

In den *Nouvelliste* vindt men omtrent het een en ander het volgende artikel:

» De partij, die hare krachten in de Vendeé beproefd heeft, door eenige gewapende benden in beweging te brengen, die in de hoofdstad getracht heeft eenen opstand te bewerken, wil sedert twee dagen van haar bestaan door zekere uitdagingen doen blijken, die, als op hoogeren last geschied, te gelijk te Parijs, te Rouaan en te Lyon werden rondgedragen. Zonder te onderzoeken tot welk gevoelen de schrijvers behooren, aan wien deze uitdagingen [illegible] gerigt, is het gouvernement verpligt, om aan deze ergerlijke handelwijze een einde te maken, en dengenen, die de rol der vergulde jongelingschap (*jeunesse dorée*) der vorige omwenteling [illegible] hebben opgevat, de wetten te doen eerbiedigen, door hen aan een gestreng regterlijk onderzoek te onderwerpen.

— In de kamer van afgevaardigden is gisteren door den heer *Duvergier de Hauranne*, namens de commissie rapport uitgebragt omtrent het budget van het ministerie van binnenlandsche zaken, en zijn daarbij onderscheidene belangrijke bezuinigingen voorgeslagen. Door eene menigte van amendementen [illegible] gemaakt geworden, de discussien over de wet van [illegible] te staken, en dezelve op nieuw naar de commissie te verzenden.

— Het hof van assises te Orleans heeft voor eenige dagen op nieuw onderscheiden personen, die beschuldigd werden van aan den opstand in de Vendée deel te hebben genomen, en onder deze den markies *van Civrac*, volkomen vrijgesproken.

— De nadere berigten uit Madrid ontvangen, bevestigen, dat de opstandelingen in de Noordelijke provincien geheel zijn uiteen geslagen. De militaire bevelhebber van Arragon heeft de zoogenaamde koninklijke vrijwilligers doen ontwapenen.

— Door den minister van buitenlandsche zaken zoude dezer dagen eene nota aan den Russischen zaakgelastigden zijn overhandigd, waarbij het stellig voornemen wordt aangekondigd, om in de Turksche aangelegenheden tusschen beide te komen. Men voegt er bij, dat de heer *de Talleyrand* tot nu toe te vergeefs op eene dergelijke verklaring bij het Engelsch gouvernement heeft aangedrongen.

(Heden, uithoofde van den zondag, geene fondsnotering.)

NEDERLANDEN.

ARNHEM, den 6den Februarij.

De berigten omtrent den stand onzer rivieren blijven gunstig, en men schijnt uit de verschillende opgaven der watershoogten tot nu toe te mogen opmaken, dat het in beweging komen en de afvoer van het ijs regelmatig op dezelve plaats heeft, zonder dat er verstoppingen ontstaan.

In den ochtend van eergisteren stond de Waal aan de peilschaal te Hulhuizen op 2,45 el (of 5,71 el beneden nul, dat is, beneden de kruin der bandijken); de rivier was in de laatste 24 uren 0,06 el gevallen. Te Lent stond dezelfde rivier toen op 3,25 el, of 0,29 el lager dan den waterstand van den vorigen dag.

Op hetzelfde tijdstip teekende de Rhijn aan de peilschaal te Pannerden 2,13 el en aan die te Arnhem 1,71 el. Het water was in het laatste etmaal op de eerste plaats 0,04 el en op de laatste 0,21 el gevallen.

De IJssel te Westervoort stond toen op 1,56 el, of 0,13 el lager dan den vorigen dag.

Terwijl het ijs op het bovenste gedeelte van de Waal reeds geheel is opgeruimd, was die rivier in den avond van den 3den weder overal met kleine stukken drijfijs overdekt. In den ochtend van den 4den was zulks met den Rhijn voor Arnhem insgelijks het geval. Deskundigen vermoeden, dat dit ijs uit de Rhoer, en misschien wel uit den Moezel, is afgekomen.

Te Tiel, Gorinchem en Hardinxveld zijn in den loop van den 3den bewegingen in het ijs waargenomen, die zonder door te werken, op eenige plaatsen, zoo als voor Woudrichem en Hardinxveld, open vakken hebben veroorzaakt. Op de beneden Merwede tot Dordrecht is het ijs in den loop van den 4den drijvende geworden, met dat in de monden der Killen was zulks toen insgelijks grootendeels het geval. Het Steurgat is reeds van het Bergsche veld tot over het Keethuis open. In de Bakkerskil had het ijs zich eenigzins verzet.

Bij Vreeswijk is de Lek den 4den des namiddags ten een ure in beweging geraakt. Ten zes ure des avonds stond die rivier aan de peilschaal op 4,25 el onder het noodpeil, zijnde dezelve in het laatste etmaal 0,09 el gevallen.

Ook de Maas is bij Grave den 3den Februarij, des avonds ten tien ure, losgegaan. Den volgenden ochtend dreef er reeds geen ijs meer voorbij. De rivier stond den 3den op 2,76 en den 4den op 2,96 el. Meer benedenwaarts is de Maas den 4den op verscheidene plaatsen in beweging geweest, doch zonder door te werken. Te Hedikhuizen en Poederoijen was echter ten gevolge daarvan het ijs geheel opgeruimd.

In den ochtend van den 4den, is het ijs almede voor Wageningen losgeraakt en drijvende gebleven. Aan de Grebbe zat hetzelve in den namiddag van dien dag nog vast; men had daar in de laatste uren eene rijzing van 0,30 el in de rivier opgemerkt.

— De commissarissen van het Grootboek der nationale schuld, gevestigd te Amsterdam, hebben, naar aanleiding hunner oproeping van den 11den april 1832, tot inschrijving in het grootboek der nationale werkelijke vijf per cent schuld, van de *bewijzen* daartoe regt gevende, welke zijn uitgegeven door den commissaris tot de conversie van de nationale schuld, volgens de wet van den 6den januarij 1832 (Staatsblad no. 9), verklaard, dat zij zich gemagtigd vinden, om aan alle daarbij belanghebbenden bekend te maken, dat het gezegde grootboek aanvankelijk, en voor ditmaal, zal worden gesloten, op zaterdag, den zestienden maart 1833; weshalve alle eigenaren of houders van dusdanige bewijzen, welke aan die oproeping tot nu toe geen gevolg hebben gegeven, worden aangemaand, om van dien tusschentijd gebruik te maken, tot het doen inschrijven derzelve, op den voet der hierboven aangehaalde bekendmaking, en alzoo met genot van rente van den eersten october 1832, van de aldus volbragte ingeschreven kapitalen op dat grootboek.

— De officieren van de 2de brigade, 3de divisie, hebben hunnen brigade-kommandant, den heer kolonel *Sprenger*, bij gelegenheid van zijnen geboortedag, eenen kostbaren eeredegen, als een blijk hunner hoogachting, aangeboden.

— Naar men verzekert, zal het 2de bataljon jagers nog met eene kompagnie van 200 man, van onderscheidene korpsen des legers, vermeerderd worden.

— Blijkens de daarvan gedane opgaven, zijn te Londen in het vorig jaar uitgekomen 1180 nieuwe werken, behalve de herdrukken, vlug- of tijdschriften, zijnde 80 werken meer dan in 1831. In hetzelfde jaar zijn er 99 platen uitgekomen, waaronder 40 portretten, zijnde 7 platen meer dan in 1831.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den Februarij.

Het *Mémorial Bordelais* ontleent uit eene particuliere correspondentie de volgende bijzonderheden, omtrent den reeds gedempten opstand in de provincie Leon. Door het gouvernement namelijk was bevel gezonden om zekeren officier der koninklijke vrijwilligers, die vroeger de handlanger was van den beruchten priester *Merino*, in hechtenis te nemen. Op het oogenblik dat deze last zoude worden ten uitvoer gebragt, waren genoemde vrijwilligers vereenigd bij de plegtigheid, waar een hunner vaandels werd ingezegend, liepen dadelijk te wapen, stelden den gevangenen, benevens onderscheidene andere personen in vrijheid, en riepen don *Karlos* tot Koning uit.

Op het eerste berigt van dit voorval trok de generaal *Castro Terreño*, aan het hoofd van een paar honderd man voetvolk en twee stukken geschut, van Valladolid naar Leon, en gaf bevel dat ook te Zamora en elders de militie bijeen geroepen zoude worden. Met deze geringe magt gelukte het hem de opstandelingen te verjagen, en kozen deze de vlugt. Onder een aantal belangrijke stukken, die men hier en daar heeft gevonden, zijn er eenige die een volkomen plan der zamenzwering inhouden. Nadat men van alle zijden de wapenen had opgenomen, zouden de hoofden van den aanslag zich te Madrid van het koninklijk gezin meester maken, hetzelve naar Toledo vervoeren en aldaar den koning noodzaken om ten behoeve van don *Karlos* afstand van den troon te doen. De tegenwoordige ministers zouden om 't leven worden gebragt, en dadelijk een nieuw bestuur in naam van *Karel V* worden ingesteld.

— Meer dan de helft der regimenten, die aan de Belgische expeditie hebben deel genomen, zijn thans naar hunne vorige standplaatsen teruggekeerd. Onder anderen zijn gisteren vijf batterijen belegeringsgeschut te Vincennes aangebragt. Intusschen blijven de kaders van het Noorderleger dezelfde organisatie behouden, om hetzelve, indien onverhoopt zulks noodzakelijk werd, spoedig te kunnen vereenigen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 2den Februarij.

Er zijn geene nadere berigten uit Konstantinopel dan tot den 8 dezer. Men had toenmaals veel hoop op het treffen van eenen stilstand van wapenen met den onderkoning van Egypte, waaraan de groote mogendheden zich vooral gelegen laten liggen. De Porte heeft deswege de geruststellendste berigten uit Londen ontvangen. Daar Engeland door zijnen koophandel veel invloed in Egypte uitoefent, zal *Mehemet-Ali* ongaarne in onmin of oorlog met dat rijk komen. Niet alleen is er een russische commissaris naar *Ibrahim* vertrokken, maar ook van wege Oostenrijk en Engeland zal hij aanzegging ontvangen, om zijnen veroveringen te staken. Men heeft opgemerkt, dat het Fransche kabinet aan deze onderhandelingen geen deel wil nemen, die voor Frankrijk echter van even zoo groot belang moesten zijn als voor Engeland, daar de Franschen in bezit van het grootste gedeelte des handels op de Levant zijn, en vele in Syrië gevestigde fransche kooplieden reeds het nadeel van de handels-monopolie van *Mehemet-Ali* gevoelen. Geheime beweegredenen nopen het Parijsche kabinet, in deze zaak onzijdig te blijven. — De Porte zendt zoo veel mogelijk troepen naar Azie, om den voortgang van *Ibrahim* te stuiten. Men spreekt weder van 25,000 man, doch heeft nog geen bevelhebber kunnen vinden.

— Den 24 Januarij zijn 2 studenten uit Jena, geëscorteerd door militaren, te Weimar binnen gebragt, en op de hoofdwacht opgesloten. Sedert de onlusten op den 23sten daar te Jena, is het aldaar rustig. Toen de studenten in den nacht van den 21 op den 22sten zich vele buitensporigheden veroorloofden, werden den 22sten, op aanzoek van den akademischen senaat, troepen uit Weimar naar Jena gezonden, welke echter buiten de stad werden gehuisvest. Doch toen de gewelddadigheden, in den daarop volgenden nacht, en op den 23sten, zich vernieuwden, rukten 300 man, onder het bevel van den majoor *Germar* binnen de stad, en herstelden de rust. Verscheidene studenten werden gekwetst, en de student *Buchwald*, uit Weimar, werd door een slag op het hoofd, zoodanig gewond dat hij getrepaneerd is geworden en door de geneesheeren als onherstelbaar opgegeven.

Aan de Redactie der Bredasche Courant.

Ter beantwoording van een artikel, voorkomende in den *Noord-Brabander* van den 19den Januarij N°. 9, geteekend een *vriend van waarheid*, verzoeken wij UEd. het navolgende in uwe courant te willen plaatsen.

Gemelde *vriend* wil het doen voorkomen, als of het eerste berigt van den moord aan eenen Noord-Brab. vrijw. Jager te Milheze gepleegd, door uwe courant zoude zijn gegeven: *eerste onwaarheid*; de bewuste tijding was reeds verscheidene dagen vroeger door een ander blad medegedeeld.

Dat de bedoelde Jager *niet* op eene *verraderlijke wijze* zoude zijn om het leven gebragt, is eene *tweede onwaarheid*. Een mensch, die, stil en bedaard bij het vuur staande, zonder iets te vermoeden, van achteren om den hals gegrepen en door twee steken, waarvan de een den ruggraat doorsnijdt, wordt nedergeveld, is niet alleen *wreedaardig*, maar ook *verraderlijk* vermoord. Dat de jongeling *niet voor elf ure*, met zijnen kameraad in *hun* logement zijn teruggekomen, alwaar het ongeval plaats had, is eene *derde en vierde onwaarheid*. — Van eene vriendschappelijke bijeenkomst, met eenige kameraden bedaard en zonder zweem van dronkenschap naar huis, en omstreeks *half tien ure*, voorbij het huis van *Jan van Oirschot* gaande, waar een hunner ingekwartierd was, werd de vermoorde en andere, door laatstgenoemden verzocht nog een oogenblik binnen te komen en met hem eenen borrel te drinken, en daar verloor de ongelukkige het leven; hij heeft dus *zijn* logement niet kunnen bereiken.

Dat de vermoorde niet van de *bedaardste en zedigste* militairen was, is eene *vijfde onwaarheid*. Stil, zedig, goedaardig van karakter; zijne pligten vervullende, deelde hij in de liefde zijner kameraden en in de achting zijner officieren. Vele omstandigheden waren hier nog bij te voegen, om het afschuwelijke van den moord, in een helder daglicht te stellen, doch men wil het geregtelijk onderzoek niet vooruitloopen...... Genoeg zij het bovenstaande om aan te toonen, dat de *vriend*, met zijne vriendin *de waarheid*, naauwelijks kennis gemaakt heeft. Maar nu nog een woord over bedoelingen. Welke toch kunnen die van den *vriend*, bij het stellen van het gemeld artikel geweest zijn? De eer en goeden naam dezer Provincie en het vertrouwen op het karakter van derzelver ingezetenen staande te houden? Dat kan niet! Die zijn op te goede gronden gevestigd, dan dat die door de gruweldaad van éénen onverlaat zouden kunnen vernietigd, of door zulk een artikel, in zoodanig een blad, zouden behoeven gehandhaafd te worden. Is het dan om de afschuwelijke daad van misschien eenen vriend of ...... te verschoonen of vergoelijken, door eenen blaam te werpen op het karakter van eenen ongelukkigen, die, achtingwaardig om zijne trouw aan Koning en Vaderland, waarvan hij het eereteeken droeg, thans door het moordstaal geveld, niet uit zijn graf kan oprijzen, om zijne nagedachtenis te verdedigen? Foei! .... foei. Aan verdedigers zal het hem intusschen niet ontbreken; in ieder zijner kameraden kan men er een tellen.

AARLE RIXTEL
3 Februarij 1833.

De Officieren van het korps Noord-Brab. vrijwillige Jagers.

INGEZONDEN VERSLAG.

E. G. HENGSTENBERG, *de rebus Tyriorum Commentatio Academica.* Berol. 1832. 98 pag. 8°.

Voorlang alreeds had men twijfel gevoed omtrent de juiste vervulling der profetien van *Jesaias* en *Ezechiel* tegen Tyrus en de inneming dier stad door *Nebucadnezar*, den Koning van Babel. *Scaliger* meende dat de HEERE den Tyriers even als weleer den inwoneren van Ninive, nog voor de uitvoering van het strafvonnis vergiffenis had geschonken. *Petavius* oordeelde de zaak zeer duister te zijn, doch hield de uitdrukkingen der Profeten bij de voorzegging der volkomen en algeheele verdelging, met aanmerkelijke verzachting, voor toepasselijk op een verondersteld verdrag van overgave en onderwerping. *Usserius* en *Salianus* in hunne Annalen hebben zich bij dit gevoelen gevoegd. In onzen tijd heeft een rationalistisch Godgeleerde in Duitschland, Prof. *Gesenius*, allen eerbied voor de H. S. uitschuddende, ronduit durven verklaren, dat de Profeten in hunne verwachting zijn bedrogen geweest, wijl dat Tyrus nooit door den Koning van Babel is ingenomen, veel min verwoest geworden. Drie beroemde Historieschrijvers, waaronder de groote *Heeren* geteld wordt, hebben het beweerde van *Gesenius* overgenomen, en het stond geschapen, dat de meening nopens de niet-vervulling der Godspraken tegen Tyrus in de geletterde wereld algemeen zoude worden. Prof. *Hengstenberg*, bekend door zijne krachtige bestrijding van het Rationalismus in Duitschland, heeft de bovenvermelde *Commentatio Academica* geschreven, om het gezag der H. S. in dezen te handhaven. Zij is ook in ons land gewigtig, zoowel om de groote autoriteit van *Heeren*, als wegens verscheiden bijzonderheden, daarin wegens de vroegere Geschiedenis der Tyriers medegedeeld. De Verhandeling bestaat 1°. Uit een vertoog over de gesteldheid van het Oude Tyrus. 2°. Over de inneming van Tyrus door den Koning van Babel. 3°. Over de lotgevallen der Tyriers. 4°. Een aanhangsel over de vermeende afkomst der Feniciers van de kusten der Roode zee.

Men meende wel algemeen, dat het aloude Tyrus op het vaste land gesticht was, en dat het eerst na de verwoesting van hetzelve door *Nebucadnezar* eene latere Tyrus op het eiland, tegenover de plaats waar het eerste gestaan had, gebouwd werd. Hengstenberg bewijst daarentegen uit verscheidene getuigenissen der Oudheid, dat het oorspronkelijke Tyrus op dat eiland gebouwd was, doch naar alle waarschijnlijkheid door eenen landtong aan den vasten grond is gehecht geweest, terwijl er eene ruime voorstad bestond, die men om hare eerdere verwoesting, ἡ παλαι Τυρος (het voormalige Tyrus) genoemd heeft, welke benaming, ofschoon later in Palaetyrus veranderd, nog gevonden wordt in den *Periplus* van *Scylax*, en aanleiding heeft gegeven, dat men het oude Tyrus als afstaande op het vaste land gebouwd, aangemerkt heeft. De stichting dier voorstad zou ten tijde van *Salomo* hebben plaats gehad.

Het stilzwijgen der meeste oude Geschiedschrijvers omtrent de eerste inneming van Tyrus moet niemand bevreemden. De berigten omtrent het Oosten zijn voor dezen tijd bijzonder zeldzaam. *Herodotus* zelf, de groote Vader der Historie schijnt van *Nebucadnezar* en zijne overwinningen zelfs niet te hebben hooren spreken. De Israëlitische Geschiedenis, uit een bloot menschelijk oogpunt beschouwd, geeft omtrent de groote gebeurtenissen, die toen het Oosten beroerden, de eenige berigten waaraan men geloof kan hechten. Nogtans heeft de schrijver verscheidene bewijzen opgezameld, waaruit de volstrekte ongegrondheid van de meening, door *Gesenius* met zooveel zelfsvertrouwen voorgedragen, kan opgemaakt worden.

Vooreerst wordt hiertoe gebragt eene plaats van *Menander*, die de Tyrische jaarboeken in het Grieksch heeft overgebragt, welke bij *Josefus* gevonden wordt, en die, ofschoon geen uitdrukkelijk gewag makende van de inneming der stad (van den trots der Tyriers, die zich zoowel op eene volstandig verduurde belegering door *Salmanassar* lieten voorstaan, was dit wel niet te wachten), echter meldt, dat met het einde van den tijd des belegs ook dat van het leven en de regering van den laatsten koning zamenvalt; dat de inwoners vervolgens zulke regters hebben gehad als men weet dat de Joden in Gedulia kregen, na het innemen van Jeruzalem en het ombrengen van hunnen koning; en dat zij de Tyriers daarna twee koningen, van vaderlandschen stam, van Babel tot herstel der koninklijke waardigheid hebben moeten halen en vragen.

Ten tweede brengt *Hengstenberg* voor de inneming van Tyrus nog *acht* bewijzen bij, welke wij hier kortelijk willen opgeven:

1°. De voorzegging van *Ezechiel* tegen Egypte H. 29: 17, waaruit blijkt, dat de Koning van Babel zijnen van Godswege ontvangen last volbragt had. Deze nu was geene andere geweest dan de verstoring van Tyrus.

2°. De vrijwording van Cyprus, hetwelk vroeger aan Tyrus was onderworpen geweest en nu bij haren ondergang het juk der dienstbaarheid afwierp.

3°. Bij de overwinningen van *Cyrus* wordt niet gesproken van de onderwerping van Tyrus. Wanneer wij het getuigenis der profetie aannemen, (Jez. 23: 15) zoo is juist de heerschappij van *Cyrus* de oorzaak van hare herstelling, zoowel als van die des Joodschen volks geworden.

4°. De aloude voorrang der Tyriers boven de Sidoniers was ten tijde der Perzische Monarchie zoodanig vervallen, dat bij *Ezra* en *Herodotus* de eerste rang kennelijk aan de laatsten wordt toegeschreven. Eene bijzonderheid die *Heeren* zelfs niet voldoende oplost.

5°. *Justinus* schrijft in navolging van *Trogus Pompejus*, dat de Tyriers t' eenigen tijde door hunne dienstslaven in een' algemeenen moord zijn omgebragt. *Hengstenberg* schrijft aan dien opstand der huurlingen of vreemde troepen de overgave der stad aan den Koning van Babel toe. Ook *Curtius* maakt gewag van vele noodlottige gevallen Tyrus weleer overgekomen.

6°. *Jezaias* had voorspeld (H. 23: 6, 7) dat de Tyriers na het verstoren hunner stad naar vreemde landen zouden vertrekken. Bij *Herodotus* vinden wij bij de beschrijving van Memphis, eene wijk bijzonderlijk voor de Tyriers bestemd; en dat hoewel vroeger, toen Tyrus nog bloeide, hunne koopvaardijschepen de toegang tot Egypte strengelijk verboden was. Ook de Joden werden na het ombrengen van *Gadalia*, gunstig in Egypte opgenomen; en wel voornamelijk in Memphis (Jer. 44: 1).

7° Merkwaardig is ook hetgeen de Historieschrijver *Megasthenes* bij *Josefus*, van den togt van *Nebucadnezar* tegen de Libyers en Iberiers (volkplantingen der Tyriers) schrijft, en waaruit schijnt te blijken, dat hunne schepen hem gediend hebben, om ook de dochters der t' ondergebragte moeder te bestoken. Verscheidene sterke uitdrukkingen der Profeten doen denken, dat de Geschiedschrijver die bijzonderheden niet verdicht heeft.

8°. Men vindt ten tijde van *Pharao Necho* melding gemaakt van vele zwervende Feniciers, onder anderen van diegenen, welke *Herodotus* verhaalt dat Afrika omgevaren hebben. Niets is natuurlijker dan om hier aan lieden te denken, die have en stede verloren hebbende, even als weleer de Trojanen, een ander vaderland gingen zoeken. — Voorts komt hier nog in aanmerking de afschudding van het Tyrische juk door de Foceërs ten tijde van *Nebucadnezar*.

En blijft echter na dit alles nog eene gewigtige zwarigheid over. *Ezechiel* voorspelt de volslagen en onherstelbare verwoesting van Tyrus, terwijl de Geschiedenis leert, dat zij ofschoon nooit weder tot haren voormaligen bloeistaat verheven, echter verscheidene Eeuwen daarna een rijk en handeldrijvende stad is geweest. *Hieronymus* verstaat dus den staat van verwoesting, der stad voorspeld, aan hare dienstbaarheid aan vreemde vorsten. *Hengstenberg* verklaart het uit den aard van 't profetische gezigt, waardoor twee verwijderde gebeurtenissen, waarvan de eerste de andere overschaduwt in de profetie in een worden gesmolten. Dit vindt men in de tweevoudige verwoesting van Jeruzalem, en in de profetische bedreigingen aan Egypte gedaan. Zoo ook komt men daar dat *Jezaia* de twee verwoestingen van Tyrus die *Ezechiel* ineensmelt, onderscheidt door de vermelding van eene tijdelijke herstelling. (H 23: 15-17.) Men zie ook Zacharia H. 9. Ten laatste wordt die eindelijke verdelging van Tyrus in de Verhandeling betoogd, uit menigvuldige zamenstemmende getuigenissen van latere Geschiedschrijvers en Reisbeschrijvingen, van welke de laatste, die van *Brown* (te Leipz. 1800 uitgegeven), deze

merkwaardige woorden bevat: » Weinige visschershutten ter noordzijde des eilands gelegen, wijzen de plaats aan, waar het prachtige Tyrus gestaan heeft. Behalven drie brokstukken van kolommen heb ik geen spoor meer van hare vroegere stand bespeurd. Het eiland is hedendaags verwilderd en steenachtig, en geen struik noch kruiden worden er gezien. De weinige landlieden en visschers, die deze plaats bezoeken, hebben zelfs de minste kennis niet aan de vroegere heerlijkheid van den grond dien zij betreden. Wie herinnert zich bij deze beschrijving niet de woorden van den Godsman: » Ja, ik zal haar stof van haar wegvagen en zal ze tot eene gladde steenrotse maken. Zij zal in het midden der zee zijn tot uitspreiding van netten; want ik hebbe het gesproken, spreekt de Heere Heere!"

Naar hetgeen de H. S. ons meldt, zijn de Kananieten of Feniciërs de eerste bewoners hunner landen na de algemeene volkverspreiding geweest. *Bochart*, *Perizonius*, *Vitringa* en *Reland* hebben ook dit gevoelen zonder twijfel aangenomen. Doch *Michaelis* en de meeste nieuweren hebben het gezag van eenige Grieksche Schrijvers, in de afleiding dezer bevolking van de kusten der Roode zee, gevolgd en het vroeger gevoelen geheel laten varen. (1) De getuigenissen der ongewijde Schrijvers, die gezegd worden dit te bevestigen, worden door den Hoogl. onderzocht, en langs dezen weg getoond, dat die van *Herodotus* en *Strabo* (de eenigen die onder de Grieken hier in aanmerking komen) van de Perzische Geschiedkundigen (*Mysti*), gelijk die van latere Arabische Schrijvers, van ongeloofwaardige berigten der Arabieren afkomstig zijn, welke het er op gezet hadden om den magtigen Tyrischen Staat, hunner beider volksstammen tot stichters te geven; terwijl de grond dezer verdichting meer dan waarschijnlijk gelegen is in de overeenkomst der namen van de Fenicische steden Tyrus en Aradus met de twee eilandjes van denzelfden naam in de Perzische golf. Zoodat de Arabische of Perzische afkomst der Feniciërs op geen beter grond rust, dan die der Fransche stad Troyes van de Trojanen, of der Parijzenaars van Paris, den Regter der Bevalligheden.

Deze zijn de resultaten van het geleerd en scherpzinnig onderzoek van Prof. *Hengstenberg* over de Geschiedenis der Tyriërs. Het was ons genoeg, van deze belangrijke Verhandeling een beknopt verslag te geven. Eene uitvoerige beoordeeling ligt niet binnen de grenzen van dit dagblad. Ofschoon ons gevoelen al de bewijzen van den Schrijver als even afdoende voorkomen, met hoe veel geleerdheid en scherzinnigheid zij ook opgespoord en voorgesteld zijn, wij twijfelden ook vroeger geenzins aan de letterlijke vervulling van het woord des Heeren, en verblijden ons over deze nieuwe bijdrage tot staving van deszelfs gezag.

(1) Er zijn toch velen, zegt Prof. H., die nog heden dezen, wel zeer scherpzinnigen, maar veelvuldige malen van het regte spoor afdwalenden geleerden uitsluitend volgen, dan wien eene menigte wijd en zijd verspreide dwaalbegrippen alleen te wijten zijn.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam,

DINGSDAG, 6 Februarij 1833.

			geb!
Nederlanden, Werkelijke schuld, 2½ pCt.	f 44 à 44¾		44⅜
Uitgestelde schuld.	- 15/16 à 1⅛		1
Kansbiljetten.	- 17¾ à 18		17¾
Amortisatie Syndicaat, 4½ pCt.	- 75½ à 76¼		75¾
Idem idem, 3½ pCt.	- 59¼ à 59¾		59⅝
Oorlogsschulden 1830 à 5 pCt.	- 94½ à 95		94¾
Vrijw. geld. 1831 à 6 pCt.	- 99½ à 100		99¾
Nieuwe idem 1832 à 5 pCt.	- 83½ à 84¼		83⅞
Schatkistbiljetten, 6 pCt.	- 99¾ à 100¼		100
Handel-Maatschappij, 4½ pCt.	- 85¾ à 86¼		86
Frankrijk, inschr. op 't Grootboek 3 pCt.	- 77¼ à 77¾		77⅝
Rusland, bij *Hope en Comp.*, 5 pCt.	- 95 à 95¾		95½
Bij dezelfde 1828, 5 pCt.	- 96¾ à 97¼		97
Spanje, Certific. Amst., 5 pCt.	- 57 à 58		57⅞
Dezelfde 3 pCt.	- 36¼ à 37¼		36 9/16
Uitgestelde schuld.	- 8¼ à 8¾		8½

---

* * Heden beviel voorspoedig van een' ZOON, ANNE MARIE DE BERGH, geliefde Echtgenoot van
's Bosch, den 2den Februarij 1833.

C. A. VIEWEG.

---

* * Heden ontving ik de treurige tijding dat mijn' Waarde en teedergeliefde Vader, JEAN FRANÇOIS JOSEPH DIEUDONNÉ, in leven gepensioneerd Kapitein, op den 25sten der verledene maand, na een bitter lijden, van *drie* jaren, in den ouderdom van (80) *tachtig* jaren te *Brussel* is overleden, waarvan bij deze wordt kennis gegeven aan Familie, Vrienden en Bekenden zoo binnen als buiten deze Stad.

Breda, den 3den Februarij 1833.

M. J. DIEUDONNÉ.
Commissaris van Policie.

NB. Op uitdrukkelijke begeerte van den overledenen, zullen geene uiterlijke teekenen van Rouw worden aangenomen.

Voor eerstemaal.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

VERKOOPING VAN SCHAARHOUT.

De Agent van het Domein te *Breda*, zal op Maandag den 11den Februarij 1833, 's morgens om 10 ure, ten Huize en Herberge van A. M. VAN GROENENDAAL, aan den Straatweg op den *Haansberg* onder *Gilse*, ten overstaan van den Heer Burgemeester dier Gemeente, publiek Verkoopen:

Twintig Kavelen SCHAARHOUT, in de Dominiale Bosschen onder *Gilse* en *Rijen*, breeder in de Aanplak-Billetten gespecificeerd.

De Konditiën van Verkooping liggen ter lezing ten Kantore van den Agent, en zijn bij den Dominiale Plantagemeester *A. H. van Opstal*, te Ginneken, en den Boschwachter *J. J. van der Wee*, te Dongen, nadere informatiën te bekomen.

De Agent voornoemd,
Mr. SMITS.

---

* * De gezigtkundige J. OPPENHEIM van *Londen*, berigt bij deze aan het geëerd publiek van *Tilburg* en *Bergen-op-Zoom*, dat hij met zijn uitmuntend assortiment van BRILLEN, geschikt voor alle gebreken van het gezigt, te spreken of te ontbieden zal zijn, te *Tilburg* aanstaanden Vrijdag bij den heer *Bottemans* in de *Zwaan*, en te *Bergen-op-Zoom* van aanstaanden Zondag tot Woensdag bij den heer *Peters* in *de drie Trompetters*, ten einde het publiek in staat te stellen, zich van zijne doelmatige geslepen kristallen Brillenglazen te kunnen voorzien. Zijne bijzondere bekwaamheid in dit kunstvak is bij de voornaamste professoren, oculisten en geneeskundigen in dit land zoó wel bekend, dat hij, des verkiest, de beste getuigenissen van dezelven aan hem vereerd, kan vertoonen.

---

* * F. DE LOOY, Az., Fransch en Nederduitsch Onderwijzer te *Lage Zwaluwe*, verlangt ten spoedigste een' ONDERMEESTER, voorzien van de noodige Getuigschriften, bekend met *Prinsen's* Leerwijze en die (des noods) de Kerkedienst kan waarnemen, op voorwaarden, *naar gelang der bekwaamheden*; terwijl er tevens bij hem gelegenheid is, een KWEEKELING, *op zeer voordeelige voorwaarden*, te kunnen plaatsen. Brieven *franco*.

---

* * Eene Nederlandsche Fabriek van CASSA BAPTISTE MANSHEMDEN en DITO HALSKRAAGJES, welker deugdzaamheid en civiele prijs, die van buitenlandsche fabriekaten verre overtreft, heeft tot gerief van heeren Militairen en andere ambulante personen, hare depots gevestigd; te Breda bij Jufvrouw *Jansen* in de Eindstraat in manufacturen; te 's Bosch bij *H. Hulskamp*, in katoenen en wollen manufacturen in de Vuchterstraat, Letter H. no. 346; te Tilburg bij de Wed. *L. van Spaendonk*, en te 's Gravenhage bij *Verveer* in manufacturen in de Venestraat, te Nijmegen bij *Huspels* in manufacturen. De prijs der Manshemden is per dozijn f 27 en per stuk f 2,40, ongewasschen 10 cents per stuk minder; terwijl die der Halskraagjes per dozijn f 1,80 bedraagt.

Ook zijn in genoemde depots een assortiment STROPDASSEN, voor één civiele prijs verkrijgbaar.

NB. Een assortiment Kraagjes en Stropdassen zijn, tot gemak van verzendingen in 't groot bij den heer LUIJCKX te 's Bosch verkrijgbaar van genoemde Fabriek.

---

* * UIT DE HAND TE KOOP OF TE HUUR. Een aanzienlijk HEERENHUIS, voorzien van onderscheidene spatieuse Beneden- en Boven-Kamers, Zolders, Koetshuis, Stallingen, ruime Open Plaats, Pompen en voorts eenen zeer fraaije TUIN, gelegen te dezer Stede in de St. Janstraat Letter A, No. 476, welke bewoond wordt geweest door wijlen den Wel Ed. Gestrengen Heer Mr. L. [illegible], President der Regtbank van Eersten Aanleg alhier, enz. enz.

Het Huis is te bezigtigen van 's morgens 9 tot 11 uren, terwijl nadere informatiën te bekomen zijn, bij den Wel Edelen Heer en Mr. VAN WEEL, te *Oosterhout*.

---

* * UIT DE HAND TE KOOP, op aannemelijke voorwaarden, een hegt sterk en van oude gerenommeerd KOFFIJHUIS, waarin de Affaire sedert onheugelijke tijden is en nog met het beste succes wordt uitgeoefend, staande en gelegen in het beste gedeelte der Stad *Gorinchem*; te bevragen bij W. M. VAN HOOIDONK, te *Gorinchem*, en bij den Eigenaar D. BROEKHOVEN, te *Schiedam*. Brieven *franco*.

DE VAL DER CITADEL VAN ANTWERPEN.

Dichtstuk. Wordt uitgegeven te *Rotterdam* bij de Boekverkoopers M. WIJT & ZONEN, en is te *Breda* te bekomen bij BROESE & COMP. De prijs is 25 Cents.

---

* * EN VENTE par moitié AU BÉNÉFICE DES BLESSÉS DE LA CITADELLE D'ANVERS ET DE LA MARINE, chez A. J. VAN WEELDEN, Libraire, à *La Haye*, et chez les principaux libraires de ce Royaume, LA GUERRE PENDANT LA PAIX, *ou l'avenir de l'Europe révélé par l'attentat d'Anvers*, suivi d'un *court exposé des actes de férocité commis par les Belges, et des preuves de leur inévitable banqueroute*, in 8o. de huit feuilles, prix: 1 *florin et 25 cents*.

De **MILITAIRE SPECTATOR**, No. 29.

ziet het licht en is van den volgenden belangrijken inhoud: I. Belangrijk berigt omtrent de ontlading van Percussie-Geweren, zonder mechanischen invloed van buiten. II. *Taktiek*, derzelver Theorie en Toepassing (vervolg van No. 28.) III. *Het Kasteel van Antwerpen*, geschiedkundig overzigt der vroegere belegeringen van de Vesting en het Kasteel van Antwerpen. IV. *Kavallerie Evolutien* (ingezonden artikel.) V. Plaats gehad hebbende Promotien bij het Leger.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.